

factsheet

Droge dooradering

ECOLOGISCHE INTERVISIE

Alle collectieven werken aan kwaliteitsverbetering binnen de leefgebieden. Dat doet elk collectief op zijn eigen manier. Het is zinvol om niet alleen te leren van de resultaten binnen je eigen collectief, maar daarnaast ook systematisch kennis en ervaring uit te wisselen met anderen. Deze factsheet biedt handvatten hoe een intervisie uit te voeren voor de activiteiten binnen het ANLb die de meeste aanknopingspunten bieden voor ecologische verbetering: selectie doelsoorten, beheerstrategie, beheerpakketten, kennisontwikkeling en -deling, monitoring en schouw.

Aanpak

1. Kies een ander collectief waar je de intervisie mee wil uitvoeren dat ook het leefgebied Droge dooradering heeft en stem met hen af of zij hier voor open staan.
2. Selecteer de medewerkers in de organisatie die je hierbij wil betrekken, denk bijvoorbeeld aan een projectleider ANLb, gebiedscoördinator en ecooloog.
3. Organiseer een gezamenlijke bijeenkomst.
4. Bepaal op basis van de bijeenkomst of er zaken zijn die je graag bij elkaar in het veld wil bekijken en maak daarvoor een aanvullende afspraak.

In deze factsheet zijn vragen verzameld die helpend zijn bij de intervisiebijeenkomst. Loop deze door en licht aan de ander toe hoe jouw collectief dit heeft aangepakt. De rol van het andere collectief is daarbij vragen stellen: waarom is voor deze aanpak gekozen? Wat werkt heel goed? Wat zou je voortaan anders doen? Etc. Er zijn geen goede of foute antwoorden: het gaat erom dat je als collectief bewuste keuzes maakt en je laat inspireren door de ervaringen van andere agrarische collectieven.

Selectie doelsoorten

- > **Voor welke doelsoorten kiest het collectief?**
Alle doelsoorten voor Droge dooradering uit het provinciaal Natuurbeheerplan, een selectie hiervan of mogelijk ook extra doelsoorten?
Zijn er doelsoorten gekozen die van belang zijn in de overgang van agrarisch naar natuur?
- > **Welke criteria zijn bepalend voor de selectie van doelsoorten?**
Is het betrekken van zoveel mogelijk agrarisch grondgebruikers een doel en zijn doelsoorten zodanig gekozen dat er veel mensen aan ANLb mee kunnen doen?
Is gekozen voor soorten die het meest onder druk staan?
Heeft de beschikbaarheid van verspreidingsgegevens een rol gespeeld in de selectie?

Beheerstrategie

- > **Op welk schaalniveau is de beheerstrategie opgesteld?**
Het hele werkgebied, delen van het werkgebied, bedrijfsniveau of zelfs perceelsniveau?
- > **Heb je de beschikking over verspreidingsgegevens van doelsoorten?**
Hoe heb je deze verkregen? Hoe benut je deze?
- > **Hanteer je focusgebieden voor soorten, binnen de begrenzing van leefgebieden?**
Zo ja, hoe heb je deze focusgebieden bepaald?
- > **Stel je randvoorwaarden (instapeisen) op leefgebied niveau?**
Denk bijvoorbeeld aan een minimale beheeroppervlakte of beheervergoeding?
Benodigde samenhang in pakketten, minimale afstanden tussen beheereenheden of minimale kwaliteit van deelnemende percelen / randen / landschapselementen.
- > **Hoe stuur je op tijdig en correct landschapsbeheer?**
Betaal je de beheervergoeding pas uit na groot onderhoud?
Maak je contractueel afspraken over het jaar van onderhoud?
Maak je gebruik van attentiemails, etc.
- > **Vindt er jaarlijks een actualisatie van de beheerstrategie plaats?**

Beheerpakketten

- > **Hanteer je de landelijke beheerpakketten of gebruik je maatwerkpakketten?**
Bij maatwerkpakketten, op welke manier?
- > **Hanteer je aanvullende instapeisen en/of beheervoorschriften?**
Hoe heb je deze bepaald?
Pas je deze jaarlijks aan of blijven deze ongewijzigd?
- > **Welke beheervergoeding hanteer je?**
De adviestarieven van BoerenNatuur of aangepaste tarieven?
En bij aangepaste tarieven: betaalt het collectief meer of minder dan het adviestarief?
- > **Geef je per beheerpakket adviezen over optimaal beheer dat verder gaat dan het voldoen aan de beheervoorschriften?**
Zo ja, op welke manier doe je dat?

Kennisontwikkeling en -deling

- > **Welke mogelijkheden bied je deelnemers om hun kennis te vergroten?**
Heb je als collectief zelf informatiemateriaal ontwikkeld?
Verstuur je attentiemails?
Bied je cursussen en/of activiteiten aan voor leden?
- > **Stel je eisen aan je deelnemers?**
Is het verplicht een cursus bij te wonen?
- > **Wat doe je als collectief om te zorgen dat je werknemers actuele kennis hebben?**
Mag iedereen alle kennis- en veldbijeenkomsten bijwonen naar eigen inzicht?
Is er een afgesproken verdeling van expertises? Is er een specifieke leefgebiedcoördinator?
- > **Kunnen alle gebiedscoördinatoren hun kennis ook overdragen aan de deelnemers?**
Kennis hebben is één ding, kennis overdragen iets heel anders. Hoe weten jullie dat het ook aankomt bij de deelnemer?
- > **Hoe houd je als collectief extern verzamelde kennis actueel?**
Denk bijvoorbeeld aan kennis vanuit het Partridgeproject.
Hoe vertaal je deze kennis naar de beheerstrategie?

Monitoring

- > **Van welke soorten heb je monitoringsgegevens?**
Hoe kom je aan deze gegevens: wat is beleidsmonitoring en wat is beheermonitoring?
- > **Wie voert de beheermonitoring uit?**
Werk je samen met vrijwilligers of huur je een bureau in om dit te doen?
- > **Welk monitoringsprotocol hanteer je?**
Gebruik je een standaard protocol, of heb je er zelf een ontwikkeld?
- > **Hoe benut je de monitoringsresultaten?**
Laat je de monitoring evalueren?
Zo ja, doe je dat zelf of via een extern bureau?
Op welke wijze doe je deze evaluatie?
Wat doe je met de resultaten? Benut je deze voor aanpassing van het (lerend) beheer?
- > **Is er voldoende financiële ruimte om de monitoring optimaal uit te voeren?**
Zo niet, welke afwegingen en keuzes maak je dan?

Schouw

- > **Wie voert de schouw uit?**
Is dit een vaste medewerker of werk je bijvoorbeeld met een (deels externe) schouwcommissie?
- > **Hoe benut het collectief de schouwresultaten?**
Krijgen veelvoorkomende afwijkingen aandacht in de terugkoppeling aan de deelnemers?
- > **Wat wordt beoordeeld bij de schouw?**
Neem je alleen de pakketvoorwaarden mee, of benut je het veldbezoek ook voor beheertips?
- > **Wordt de deelnemer bij de schouw betrokken?**
Nodig je hem vooraf uit om mee te gaan, of is dit zelfs verplicht?
- > **Leidt de schouw tot aanpassingen van de beheerpakketten?**

Foto's: Harm Kossen (landschap);
Annemieke Dunnink/BoerenNatuur (bloemenweide)

Deze factsheet is samengesteld
door BoerenNatuur en
de agrarische collectieven.

